

та вищого колегіального органу самоврядування вищого навчального закладу, крім випадків, передбачених законодавством [4].

Отже, діяльність навчальних закладів України спрямована на підвищення освітнього та культурного рівня особистості, що, в свою чергу, має позитивний вплив на все українське суспільство. Проте справедливо відмітити, що така діяльність не може бути ефективною без

належного законодавчого регулювання з боку держави. У зв'язку із вище викладеним вважаємо, що під адміністративно-правовими засадами діяльності навчальних закладів у сфері надання освітніх послуг доцільно розуміти систему нормативно-правових актів, що містять адміністративно-правові норми, які регулюють найбільш суттєві аспекти організації та функціонування зазначених суб'єктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про дошкільну освіту : Закон України від 11 липня 2001 року № 2628-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 49. – Ст. 259.
2. Про загальну середню освіту : Закон України від 13 травня 1999 року № 651-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 28. – Ст. 230.
3. Про професійно-технічну освіту : Закон України від 10 лютого 1998 року № 103/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 32. – Ст. 215.
4. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 року № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37-38. – Ст. 2004.
5. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 13 грудня 1991 року № 1977-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 12. – Ст. 165.
6. Про освіту : Закон України від 23 травня 1991 року № 1060-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 34. – Ст. 451.

УДК 351.811.12

ПОВНОВАЖЕННЯ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

PATROL POLICE POWERS FOR THE IMPLEMENTATION OF ADMINISTRATIVE AND JURISDICTIONAL ACTIVITY IN THE FIELD OF ROAD SAFETY

Молчанов Р.Ю.,
ад'юнкт кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У статті визначено зміст поняття адміністративно-юрисдикційної діяльності патрульної поліції у сфері безпеки дорожнього руху. Розглянуто проблемні питання законодавчого закріплення та практичної реалізації повноважень патрульної поліції щодо здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху, надано пропозиції щодо його вдосконалення.

Ключові слова: патрульна поліція, адміністративно-юрисдикційна діяльність, безпека дорожнього руху.

В статье определено содержание понятия административно-юрисдикционной деятельности патрульной полиции в сфере безопасности дорожного движения. Рассмотрены проблемные вопросы законодательного закрепления и практической реализации полномочий патрульной полиции по осуществлению административно-юрисдикционной деятельности в сфере безопасности дорожного движения, разработаны предложения по его усовершенствованию.

Ключевые слова: патрульная полиция, административно-юрисдикционная деятельность, безопасность дорожного движения.

The essence of the concept of administrative-jurisdictional activity in general and administrative and jurisdictional police patrol activity as its component. It was found the content of the administrative and jurisdictional police patrol in the area of road safety is to identify violations of rules, norms and standards in the field of road safety, collection and preparation of materials, evaluation of evidence, qualifications of administrative offenses, apply appropriate administrative sanctions measures and measures to ensure the proceedings on administrative offenses or transfer of the case to the judicial authorities.

Analyzed legislation which defines the powers of the police patrol in the exercise of administrative jurisdiction activity in the field of road safety, considered practice. Identified areas of legislative provisions and practical implementation powers of the police patrol in the area of road safety. They attributed the imperfection of regulations that facilitate the implementation of police powers, lack of regulatory legal acts that would regulate the activities of patrol police. Determined that the number of existing regulatory acts in some ways not meet the Law of Ukraine «On the national police».

The ways of improving the law on the powers of the police patrol in the exercise of administrative jurisdiction activity in the field of road safety. Proposed regulations to bring regulations into compliance with the Law of Ukraine «On the National Police» to adopt new regulations that would be concretized and detailed activities of patrol police in the proceedings on administrative offenses.

Key words: patrol police, administrative and jurisdictional activity, road safety.

Реформування МВС України розпочалось зі створення нового органу в системі – Національної поліції, статус якого визначений в Законі України від 02 липня 2015 року «Про Національну поліцію» [1]. Структура поліції визначена у ст. 13 даного Закону, ч. 3 якої визначає, що у складі поліції функціонують: кримінальна поліція, патрульна поліція, органи досудового розслідування, поліція охорони, спеціальна поліція, поліція особливого призначення. Ключовим підрозділом, з якого власне і

розпочалась реформа МВС України, стала патрульна поліція, на яку покладено виконання досить широкого кола завдань. Ці завдання визначені у Положенні про патрульну службу МВС України. До них віднесено:

1. Забезпечення публічного порядку і громадської безпеки; забезпечення безпеки осіб, захисту їх прав, свобод та законних інтересів; створення стану захищеності життєво важливих інтересів суспільства, сконцентрованих у його матеріальних і духовних цінностях, нормаль-

них умов життєдіяльності людини, діяльності підприємств, установ, організацій.

2. Запобігання кримінальним, адміністративним правопорушенням; попередження, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, випадків насильства у сім'ї, а також виявлення причин і умов, що сприяють їх учиненню.

3. Взаємодія із суспільством: реалізація підходу «міліція та громада», що полягає у співпраці та взаємодії із населенням, громадськими організаціями, іншими підрозділами органів внутрішніх справ, органами публічної влади, з метою запобігання правопорушенням, забезпечення безпеки, зниження рівня злочинності, а також установлення довірливих відносин між міліцією та населенням.

4. Забезпечення безпеки дорожнього руху; організація контролю за додержанням законів, інших нормативно-правових актів з питань безпеки дорожнього руху [2].

Пріоритетними методами досягнення поставлених завдань залишається переконання, взаємодія з суспільством і тільки як крайній захід, коли вичерпано інші заходи впливу – застосування каральних заходів. Серед сфер, в яких здійснюється діяльність патрульної поліції, слід виділити безпеку дорожнього руху, забезпечення якої раніше покладалось на Державну автомобільну інспекцію МВС України. У зв'язку з цим, виникає необхідність додаткового дослідження повноважень патрульної поліції у цій сфері. Враховуючи те, що зазначена діяльність патрульної поліції носить переважно адміністративно-юрисдикційний характер, основний акцент в статті буде приділено саме цьому аспекту.

Питання забезпечення безпеки дорожнього руху завжди перебувало у сфері наукового інтересу вітчизняних дослідників та досліджувалося багатьма відомими вченими. З огляду на ту обставину, що донедавна провідна роль у сфері безпеки дорожнього руху належала Державній автомобільній інспекції МВС України, то різним аспектам її діяльності були присвячені роботи багатьох вітчизняних науковців. Зокрема, це дослідження Т. О. Гуржія, В. В. Гаркуші, Г. В. Галімішина, В. С. Гусласького, В. В. Доненка, М. М. Долгополової, Д. С. Денисюка, Є. В. Довженка, С. А. Комісарова, В. А. Мисливого, Р. І. Михайлова, А. О. Собакаря, О. Ю. Салманової, В. В. Новікова. Важливим фактором удосконалення діяльності Державної автомобільної інспекції МВС України стала та обставина, що колишніми її керівниками різних рівнів (С. М. Гусаровим, А. М. Подолякою, О. Л. Міленіним, В. М. Лозовим, В. В. Егупенко, М. М. Стоцькою, Л. І. Сопільняком, В. Й. Развадовським) були захищені дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора юридичних наук.

Проте, враховуючи створення нового органу МВС України – Національної поліції та її структурного підрозділу – патрульної поліції, потребують додаткового вивчення її повноважень щодо здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху.

Метою статті є визначення змісту адміністративно-юрисдикційної діяльності патрульної поліції у сфері безпеки дорожнього руху, розгляд повноважень патрульної поліції щодо здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху, визначення недоліків законодавства, що визначає повноваження патрульної поліції в цій сфері, та розроблення пропозицій щодо його вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення наступних задач:

1) розгляд сутності поняття адміністративно-юрисдикційної діяльності взагалі та адміністративно-юрисдикційної діяльності патрульної поліції у сфері безпеки дорожнього руху як її складової;

2) аналіз законодавства, що визначає повноваження патрульної поліції під час здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху, та практики його застосування;

3) визначення напрямів вдосконалення законодавчого закріплення повноважень патрульної поліції під час здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху.

Перед тим, як перейти до розгляду повноважень патрульної поліції щодо здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху, розглянемо зміст самої адміністративно-юрисдикційної діяльності.

Дана діяльність має свої особливості, які відокремлюють її від інших видів діяльності органів виконавчої влади. Адміністративна юрисдикція є складовою частиною реалізації виконавчої влади, а саме «специфічним різновидом правоохоронної діяльності її органів» [3].

В правничій науці виділяють вузьке та широке розуміння адміністративно-юрисдикційної діяльності. В широкому розумінні адміністративну юрисдикційну діяльність розуміють як:

1) адміністративно-регулятивну діяльність органів публічної адміністрації – компетентність органів щодо вирішення адміністративних справ, не пов'язаних з виникненням правового спору; відносини, що регулюються адміністративно-регулятивними нормами, пов'язані з видачею ліцензій, державною реєстрацією транспортних засобів тощо;

2) адміністративно-судочинну діяльність – компетентність адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ;

3) адміністративно-деліктну діяльність – компетентність щодо вирішення справ про адміністративні правопорушення, та винесення по ним постанов;

4) дисциплінарні провадження – діяльність щодо розгляду дисциплінарних проступків та притягнення до дисциплінарної відповідальності.

У вузькому розумінні адміністративно-юрисдикційна діяльність розглядається тільки як деліктна діяльність, пов'язана зі здійсненням провадження у справах про адміністративні правопорушення. Нами поняття адміністративно-юрисдикційної діяльності буде розглядатись у вузькому розумінні.

Таким чином, адміністративно-юрисдикційна діяльність патрульної поліції полягає у здійсненні провадження у справах про адміністративні правопорушення та прийнятті відповідних актів – складенні протоколів про адміністративні правопорушення, винесенні постанов, складенні процесуальних документів при застосуванні заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. У сфері забезпечення безпеки дорожнього руху дана діяльність патрульної поліції полягає у виявленні порушень правил, норм та стандартів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, збиранні та підготовці матеріалів, оцінці доказів, кваліфікації адміністративних проступків, застосуванні заходів відповідних адміністративних стягнень, заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення або передачі матеріалів справи на розгляд судовим органам.

Повноваження Національної поліції, в тому числі і патрульної поліції, визначені у ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію». Виділимо ті з них, що стосуються здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності:

1) здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події (п. 5);

2) у випадках, визначених законом, здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення,

прийняття рішень про застосування адміністративних стягнень та забезпечення їх виконання (п. 8);

3) доставлення у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення (п. 9);

4) регулювання дорожнього руху та здійснення контролю за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі (п. 11).

Правопорушення, в тому числі у сфері безпеки дорожнього руху, за якими патрульна поліція має право здійснювати провадження, визначені у статтях 255 (право на складання протоколів про адміністративне правопорушення), 222 (право на винесення постанови), 258 КУпАП (випадки, коли протоколи про адміністративне правопорушення не складаються). Суттєвих змін за останній час зазнали останні дві статті. Так, спочатку законодавець виділив окремим пунктом (п. 3 ст. 222 КУпАП) компетенцію патрульної служби щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, в неї увійшли всі правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху [4], але згодом до ст. 222 КУпАП було внесено зміни, відповідно до яких у ч. 1 визначено перелік правопорушень, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції, а у ч. 2 зазначено, що від імені органів Національної поліції розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право працівники органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання, відповідно до покладених на них повноважень [5]. Отже, відповідно до ч. 1 ст. 222 КУпАП, відсутнє розмежування між підрозділами Національної поліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. В той же час, у ч. 2 ст. 222 КУпАП вказано, що компетенція щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення визначається відповідно до покладених на працівників органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання, повноважень. Але такі повноваження в жодному нормативно-правовому акті не вписані, що викликає питання щодо правомірності прийняття рішень працівниками Національної поліції у справах про адміністративні правопорушення. За таких умов пропонуємо з ч. 2 ст. 222 КУпАП виключити слова «відповідно до покладених на них повноважень».

Іншою нормою, яка суттєво вплинула на порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення, є ст. 258 КУпАП, яка розширила перелік випадків спрощеного провадження у справах про адміністративні правопорушення, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається. До цих випадків віднесено провадження у справах про адміністративні правопорушення, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції, в тому разі, коли правопорушник погоджується з правопорушенням та стягненням, що на нього накладається. З цього правила є виключення – провадження у справах про адміністративні правопорушення. За цією категорією справ, якщо розгляд правопорушення віднесено до компетенції Національної поліції, відразу виноситься постанова, не зважаючи на те, погоджується особа, яка притягається до відповідальності, з правопорушенням та стягненням, що на неї накладається, чи ні. В цілому підтримуємо запровадження спрощеного провадження, оскільки такий вид провадження значно економить час як особи, яка притягається до відповідальності, так і поліції. Але вважаємо, що провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху потрібно здійснювати за загальним правилом, тобто, якщо особа не погоджу-

ється з правопорушенням, складати протокол про адміністративне правопорушення, який, відповідно до ст. 251 КУпАП, є доказом по справі про адміністративне правопорушення.

До інших проблемних питань законодавства, що визначає повноваження патрульної поліції у сфері безпеки дорожнього руху, слід віднести недосконалість нормативно-правових актів, які мають сприяти реалізації повноважень поліцейських, недостатню кількість підзаконних нормативно-правових актів, які регламентують діяльність патрульної поліції. Також слід відзначити, що ряд існуючих нормативно-правових актів в деяких аспектах не відповідають Закону України «Про Національну поліцію». Так, в Правилах дорожнього руху вживається термін «міліція» замість терміну «поліція», не прийнято нормативно-правові акти, які б визначали алгоритми дій працівників поліції в типових та нетипових ситуаціях. Діє старий статут патрульно-постової служби, не скасовані нормативно-правові акти, які регламентували діяльність Державної автомобільної інспекції МВС України, зокрема наказ МВС України від 27 березня 2009 року № 111 «Про затвердження Інструкції з питань діяльності підрозділів дорожньо-патрульної служби Державтоінспекції МВС». На основі цього нормативно-правового акту потрібно розробити новий, який би регламентував діяльність патрульної поліції з урахуванням змін у діючому законодавстві.

Особливе значення в цих процесах мають практичні результати від поступового впровадження підрозділів патрульної поліції, які об'єднують в собі функції колишньої патрульно-постової служби міліції та дорожньо-патрульної служби Державної автомобільної інспекції МВС України. На наш погляд, успішна реалізація цього проекту залежить від відповідного технічного забезпечення їх діяльності. Так, у сфері дорожнього руху патрульна поліція не зможе повністю реалізувати свої повноваження, поки не буде впроваджено по всій країні система автоматичного контролю та обробки інформації про порушення правил дорожнього руху. Адже запроваджений новий вид стягнень – штрафні бали передбачає саме відповідальність за правопорушення, які фіксуються в автоматичному режимі. З іншого боку, патрульна поліція наділяється поліструктурними адміністративно-юрисдикційними повноваженнями, які мають прояв у суттєвому розширенні їх повноважень щодо складання протоколу про адміністративне правопорушення, його розгляду та накладення відповідного виду стягнення, а також розширення адміністративно-юрисдикційного впливу на широке коло суспільних відносин громадського порядку, громадської безпеки, безпеки дорожнього руху та інших.

Отже, з'ясовано зміст та сутність адміністративно-юрисдикційної діяльності патрульної поліції у сфері безпеки дорожнього руху, що полягає у виявленні порушень правил, норм та стандартів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, збиранні та підготовці матеріалів, оцінці доказів, кваліфікації адміністративних проступків, застосуванні заходів відповідних адміністративних стягнень, заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення або передачі матеріалів справи на розгляд судовим органам. Визначено проблемні питання законодавчого закріплення та практичної реалізації повноважень патрульної поліції у сфері безпеки дорожнього руху, вирішення яких вимагає приведення підзаконних нормативно-правових актів у відповідність до Закону України «Про Національну поліцію», прийняття нових підзаконних нормативно-правових актів, які б конкретизували та деталізували діяльність патрульної поліції під час провадження у справах про адміністративні правопорушення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року // Голос України. – Ст. 141–142.
2. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС : Наказ МВС України від 22 липня 2015 року № 796 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15>
3. Педько Ю. Адміністративна юстиція і адміністративна юрисдикція : деякі теоретичні та практичні питання співвідношення / Ю. Педько // Право України. – 2001. – № 10. – С. 72–75.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху : Закон України від 14 липня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/596-19>
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» : Закон України від 23 грудня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/901-19>

УДК 342.565

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ФІКСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

PROBLEMATIC ISSUES OF ADMINISTRATIVE PROCEDURE RECORDING

Борсук С.С.,
студентка IV курсу*Національний університет «Одеська юридична академія»*Резнік О.М.,
к.ю.н., старший викладач кафедри адміністративного,
господарського права та фінансово-економічної безпеки
Сумський державний університет

У статті охарактеризовано сутність поняття фіксування адміністративного процесу, способи його здійснення, детально розглянуто процес фіксування та проблеми, які виникають на практиці. Розроблено теоретично обґрунтовані рекомендації щодо удосконалення норм чинного Кодексу адміністративного судочинства України, які регулюють здійснення фіксування адміністративного процесу.

Ключові слова: адміністративний процес, фіксування адміністративного процесу, технічні засоби фіксування, журнал судового засідання, протокол про вчинення окремої процесуальної дії.

В статье охарактеризованы сущность понятия фиксации административного процесса, способы ее осуществления, подробно рассмотрен процесс фиксирования и проблемы, которые возникают на практике. Разработаны теоретически обоснованные рекомендации по совершенствованию норм действующего Кодекса административного судопроизводства Украины, которые регулируют осуществление фиксирования административного процесса.

Ключевые слова: административный процесс, фиксирование административного процесса, технические средства фиксации, журнал судебного заседания, протокол о совершении отдельного процессуального действия.

According the Constitution of Ukraine the rights and freedoms of human and citizen are protected under the corresponding forms of action by the courts of administrative, economic, constitutional, criminal and civil justice. In the constitutional state the court proceeding is based on the rules fixed by its fundamental law. These rules provide the rights of trial participants, guarantees of their realization in such manner as to create real opportunity for each interested party to realize his/her constitutional right for court protection. Thus, basic principles of court proceedings in the constitutional state have democratic features and common human rights focus.

The Constitution of Ukraine, Code of administrative procedure of Ukraine and the Law «On the Judicial Organization and Status of Judges» provide administrative legal proceedings principles. A big difference among them makes the transparency and openness principle of administrative procedure that includes administrative procedure recording according to the Code of administrative procedure of Ukraine.

Administrative procedure recording means court's official activity on sequential display of the trial proceedings course, preservation of procedural acts committed by the administrative procedure members that is realized by using audio recorder, keeping court registry and drawing up respective protocols under administrative and procedural rules.

However, in practice there are a lot of problems with recording implementation, in particular, the gaps of legal regulation, absence of unified approach to understanding the place of trial proceeding registration by technical means among the fundamental proceeding principles, the delegation of secretary's authorities to other persons, neglectful attitude of secretaries of judicial session to their duties, etc. Thus, an important question is a detailed review of the administrative procedure recording and developing proposals for improving the process of its implementation.

This article describes the essence of the administrative procedure recording and methods of its implementation; it presents recording process problems that arise in practice. Theoretically substantiated recommendations for the improvement of the current Code of administrative procedure of Ukraine governing the administrative procedure recording have been elaborated.

Key words: administrative procedure, administrative procedure recording, recording means, court registry, proceeding protocol.

Законодавством передбачено низку гарантій щодо забезпечення законності під час судового розгляду та обґрунтованості рішень. До них належить повне фіксування судового процесу технічними засобами, що закріплене в п. 7 ч. 3 ст. 129 Основного Закону України як засада судочинства, яка також відповідно деталізована в Кодексі адміністративного судочинства України (далі – КАС України), Законі України «Про судоустрій і статус суддів» та інших нормативно-правових актах. Повний і точний

запис судового процесу технічними засобами, ведення журналу судового засідання та протоколу про проведення окремої процесуальної дії усуває сумніви щодо вірності, справедливості і повноти розгляду справи. Отже, на сьогодні гостро постає питання щодо правильного і законного здійснення адміністративного судочинства. Проте, у Законі України «Про судоустрій і статус суддів» та КАС України питання щодо повного фіксування судового процесу технічними засобами розглядається у межах